

Міністерство освіти і науки України
Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра медичної реабілітації, валеології та оздоровчих технологій в спорті

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Сергій ГУБАРЄВ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 8. КЛІНІЧНИЙ РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ, ТРАВМИ ТА ПОЛІТРАВМИ

рівень вищої освіти Другий (магістерський)
галузь знань 22 Охорона здоров'я
спеціальність 227 Терапія та реабілітація
спеціалізація 227.01. Фізична терапія
освітньо-професійна програма «Фізична терапія, ерготерапія»
форма(и) здобуття освіти денна

Київ-2025 рік

Розробник силабусу	Тетяна ГАРНИК, доктор медичних наук, професор, професор кафедри медичної реабілітації, валеології та оздоровчих технологій в спорті
Розглянуто та схвалено	Протокол № 8 від 29 серпня 2024 року засідання кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я людини
Оновлено	Протокол № 2 від 02 квітня 2025 року засідання кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я людини Протокол №1 від 25.08 2025 кафедри медичної реабілітації, валеології та оздоровчих технологій в спорті
Гарант освітньої програми	Тетяна ГАРНИК, доктор медичних наук, професор, професор кафедри медичної реабілітації, валеології та оздоровчих технологій в спорті

№ з/п	1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
1.	Назва навчальної дисципліни, код в ОПШ	Клінічний реабілітаційний менеджмент при захворюваннях опорно-рухового апарату, травми та політравмі, ОК 8
2.	Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
3.	Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	1 рік, 1 семестр
4.	Обсяг навчальної дисципліни:	
	- кількість кредитів	6
	- загальна кількість годин	180
	<i>аудиторних за видами занять:</i> – лекції – семінарські заняття – практичні заняття – самостійна робота	14 14 20 132
5.	Вид підсумкового (семестрового) контролю	екзамен
6.	Інформація про консультації	Консультації відбуваються в форматах онлайн/офлайн.
7.	Мова викладання	українська
8.	Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)	Тетяна ГАРНИК, доктор медичних наук, професор кафедри медичної реабілітації, валеології та оздоровчих технологій в спорті
9.	Контактна інформація викладача	kfv@tnu.edu.ua
10.	Посилання на силабус на веб-сайті Університету	

2. Опис навчальної дисципліни

<p>Анотація дисципліни</p>	<p>Навчальна дисципліна «Клінічний реабілітаційний менеджмент при захворюваннях опорно-рухового апарату, травм і політравм» є важливою складовою фахової підготовки майбутніх спеціалістів у галузі фізичної терапії, ерготерапії, медицини та реабілітації. Її вивчення спрямоване на формування у здобувачів вищої освіти сучасного бачення підходів до реабілітації пацієнтів із патологією опорно-рухового апарату, а також із наслідками травм і політравм.</p> <p>Дисципліна має міждисциплінарний характер і інтегрує знання з анатомії, фізіології, патології, ортопедії, неврології, клінічної медицини, менеджменту та медичної реабілітації. Вона закладає основи для розуміння процесів планування, організації, реалізації та моніторингу клінічної реабілітації з урахуванням індивідуальних потреб пацієнтів.</p> <p>Необхідність вивчення цієї дисципліни зумовлена зростанням потреби в кваліфікованих фахівцях, здатних ефективно організовувати й управляти процесом реабілітації пацієнтів з різними формами уражень опорно-рухового апарату. Вона сприяє формуванню практичних навичок, критичного мислення, клінічного аналізу й прийняття рішень у процесі ведення пацієнтів, що особливо важливо в умовах мультидисциплінарного підходу до медичної допомоги.</p> <p>Таким чином, вивчення цієї дисципліни є запорукою підготовки компетентного фахівця, здатного забезпечити якісну клінічну реабілітацію та повернення пацієнтів до повноцінного життя.</p>
<p>Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни</p>	<p><i>Мета дисципліни</i></p> <p>Сформувати у здобувачів магістерського рівня вищої освіти системне уявлення про принципи, методи та особливості клінічного реабілітаційного менеджменту при захворюваннях опорно-рухового апарату, травм і політравм, а також забезпечити набуття практичних умінь щодо планування, організації, реалізації та оцінювання ефективності реабілітаційних втручань відповідно до потреб пацієнтів, із урахуванням сучасних європейських стандартів та особливостей роботи у постконфліктних територіях, зокрема у процесах реінтеграції та відновлення деокупованого Криму.</p> <p>Результатом досягнення мети є здатність майбутнього фахівця:</p>

- обґрунтовувати вибір методів клінічної реабілітації з урахуванням етіології та патогенезу патологій;
- складати та реалізовувати індивідуальні реабілітаційні плани;
- координувати мультидисциплінарну команду реабілітації;
- проводити оцінювання функціонального стану пацієнта;
- здійснювати менеджмент клінічного процесу відповідно до сучасних протоколів і стандартів.

Завдання навчальної дисципліни

- ознайомити здобувачів з актуальними підходами до клінічної реабілітації при захворюваннях та ураженнях опорно-рухового апарату.
- навчити аналізувати клінічні випадки, розпізнавати типові синдроми та встановлювати реабілітаційний прогноз.
- розвинути навички формування цілей та завдань реабілітаційної програми відповідно до функціональних потреб пацієнта.
- сформувати здатність управляти процесом реабілітації з використанням принципів доказової медицини.
- розвинути комунікативні навички взаємодії з пацієнтами, їх родинами та фахівцями інших галузей.

Здобувачі повинні знати:

- сучасні підходи до діагностики та реабілітації хворих з патологією опорно-рухового апарату;
- особливості клінічного перебігу травм і політравм;
- структуру і функції мультидисциплінарної команди;
- методи оцінювання функціонального стану пацієнтів;
- алгоритми побудови індивідуальних реабілітаційних програм.

Здобувачі повинні вміти:

- аналізувати клінічну інформацію для прийняття рішень у реабілітаційному процесі;
- складати й коригувати реабілітаційні плани;
- застосовувати інструменти для оцінки ефективності втручань;
- комунікувати з пацієнтами та іншими учасниками команди реабілітації;

	<p>- впроваджувати принципи клінічного менеджменту в практичну діяльність.</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Для успішного засвоєння дисципліни здобувач(ка) повинен/повинна володіти такими попередніми знаннями та навичками:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● базові знання анатомії, фізіології, патології та основ реабілітації, здобуті на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти; ● початкові навички клінічного аналізу стану пацієнта, оцінювання функціональних обмежень, пов'язаних із ураженням опорно-рухового апарату; ● вміння застосовувати знання з біомеханіки, ергономіки та кінезіології в контексті клінічної практики; ● здатність користуватися інформаційними джерелами, що формується паралельно з дисциплінами <i>«Іноземна мова для ділового спілкування»</i> та <i>«Інформаційні технології у науковій діяльності з фізичної терапії»</i>, які підтримують фахове мовлення й навички аналітичної обробки інформації.
<p>Постреквізити</p>	<p>Здобуті знання й компетентності забезпечують фундамент для:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● оволодіння методами наукового дослідження у сфері клінічної реабілітації та підготовки наукових робіт (<i>«Методологія і організація наукових досліджень у галузі»</i>); ● розвитку педагогічних і психологічних підходів у супроводі пацієнтів та роботі з медичними і реабілітаційними командами (<i>«Психологія та педагогіка вищої школи»</i>); ● розуміння принципів функціонування системи охорони здоров'я і організації соціально-реабілітаційної роботи (<i>«Громадське здоров'я та загальні питання соціальної реабілітації»</i>); ● ефективного реагування на критичні ситуації, надання долікарської допомоги в контексті травм і політравм (<i>«Долікарська допомога з основами тактичної медицини»</i>); ● подальшого вивчення організаційних та методичних аспектів реабілітаційної практики (<i>«Теорія та методика реабілітаційної роботи та організація роботи реабілітаційних закладів»</i>);

	<ul style="list-style-type: none"> ● засвоєння спеціалізованих методик фізичної терапії у вузьких клінічних напрямках («Сучасні технології фізичної терапії в хірургії, акушерстві і гінекології та педіатрії»); ● глибшого вивчення реабілітаційного менеджменту при захворюваннях нервової системи та хронічних станах (*«Клінічний реабілітаційний менеджмент при захворюваннях нервової системи», «...при хронічних неспецифічних захворюваннях сучасності»); ● системної підготовки до ЄДКІ через формування клінічного мислення, практичних навичок і вміння реалізовувати реабілітаційні програми, а також підготовки кваліфікаційної роботи магістра.
<p>Формат проведення дисципліни</p>	<p>Вивчення навчальної дисципліни здійснюється у змішаному форматі з використанням сучасних освітніх технологій, інтерактивних методів навчання та цифрових інструментів.</p> <p>У звичайному режимі передбачено використання таких форм та методів: інтерактивні лекції з елементами дискусії, практичні заняття з аналізу клінічних кейсів, робота в малих групах, рольові ігри, тренінги, презентації, вирішення ситуативних завдань, самостійна робота з джерелами.</p> <p>У дистанційному режимі навчання організовується через віртуальне навчальне середовище Google Classroom. Лекційні та практичні заняття проводяться з використанням платформ електронної комунікації Zoom або Google Meet. Поточна комунікація із викладачем здійснюється через Viber та WhatsApp.</p> <p>Такий формат сприяє активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів, розвитку їх критичного мислення, комунікаційних навичок і професійних компетентностей.</p>

4. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИ ВИВЧЕННІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати автономно та у мультидисциплінарному контексті складні спеціалізовані задачі та проблеми, пов'язані з порушенням рухових та поєднаних з ними функцій, які забезпечують активність та участь особи; провадити практичну, адміністративну, наукову, інноваційну та освітню діяльність у фізичній терапії.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 01. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 04. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 06. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 01. Здатність професійно мислити, диференціювати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної сфер, визначати обмеження рухових та поєднаних з ними функцій, активності та участі пацієнта за біопсихосоціальною моделлю, обмеження життєдіяльності.

СК 02. Здатність розуміти клінічний діагноз пацієнта/ клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування.

СК 03. Здатність безпечно та ефективно обстежувати та оцінювати осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп з обмеженнями повсякденного функціонування, із складною прогресуючою та мультисистемною патологією, визначати фізичний розвиток та фізичний стан для прийняття науково-обґрунтованих клінічних рішень.

СК 04. Здатність враховувати потреби пацієнта/клієнта, прогнозувати результати фізичної терапії, встановлювати пацієнтоорієнтовані довгострокові та короткострокові цілі, формулювати завдання, розробляти, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії.

СК 06. Здатність провадити професійну діяльність в реабілітаційних закладах, відділеннях, підрозділах, а також у територіальних громадах, у складі мультидисциплінарної реабілітаційної команди або самотійно, співпрацюючи з іншими працівниками охорони здоров'я та зацікавленими особами.

СК 07. Здатність планувати, контролювати терапевтичне заняття, хід виконання програми фізичної терапії, аналізувати та інтерпретувати результати втручання, вносити корективи до розробленої програми чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану, маршруту пацієнта.

СК 08. Здатність ефективно здійснювати професійну комунікацію, зокрема вести документацію різних аспектів фізичної терапії згідно вимог чинного законодавства, надавати підзвітні послуги.

СК 09. Здатність провадити наукові дослідження у сфері фізичної терапії, використовувати й поширювати найкращі наявні докази у професійній та викладацькій діяльності, для поліпшення якості послуг фізичної терапії та освіти.

СК 10. Здатність організовувати складні робочі процеси, взаємодіяти з адміністративними та управлінськими структурами з метою інформування, розробки та/або впровадження відповідної політики і стратегій в галузі охорони здоров'я, сприяти розвитку послуг, спрямованих на задоволення потреб суспільства.

СК 11. Здатність здійснювати рефлексивну професійну діяльність, самоаналіз та безперервний професійний розвиток.

5. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Програмні результати навчання (РН):

ПРН 01. Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.

ПРН 02. Дотримуватись юридичних та етичних вимог, провадити діяльність з інформованої згоди пацієнта/клієнта.

ПРН 04. Оцінювати, обговорювати та застосовувати результати наукових досліджень у клінічній, науковій, освітній та адміністративній діяльності.

ПРН 03. Уміти вибирати і аналізувати інформацію про стан пацієнта.

ПРН 05. Проводили опитування (суб'єктивне обстеження) пацієнта/клієнта для визначення потреб, порушень функції, активності та участі.

ПРН 06. Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп, зокрема при складній, прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний валідний інформативний інструментарій.

ПРН 07. Демонструвати здатність до пацієнтоорієнтованої практичної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди.

ПРН 08. Ефективно комунікувати з пацієнтом/клієнтом, встановлювати прямий та зворотній зв'язок для створення та підтримки терапевтичного альянсу.

ПРН 09. Прогнозувати результати фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різних вікових та нозологічних груп, при складній прогресуючій та мультисистемній патології.

ПРН 10. Визначати наявні ресурси фізичної терапії, встановлювати мету, цілі та завдання втручання.

ПРН 11. Створювати програму фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різного віку, зокрема зі складними патологічними процесами та порушеннями окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану.

ПРН 12. Реалізовувати програму фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану, відповідно до наявних ресурсів.

ПРН 13. Контролювати тривалість та інтенсивність терапевтичних заходів в межах програми фізичної терапії та окремих занять.

ПРН 14. Коректувати перебіг виконання програми фізичної терапії на основі аналізу запланованих та досягнутих результатів та динаміки стану пацієнта.

ПРН 15. Визначати межі професійної діяльності та їх дотримуватися, провадити практичну діяльність автономно, бути відповідальним за їх наслідки перед суспільством та іншими фахівцями.

ПРН 16. Вести документацію різних аспектів фізичної терапії згідно вимог чинного законодавства.

ПРН 17. Взаємодіяти з адміністративними та управлінськими структурами, інформаційними ресурсами з метою адвокації професії, впливу на політики та стратегії розвитку фізичної терапії, що спрямовані на задоволення потреб окремих осіб та громади в Україні.

- ПРН 18. Ефективно використовувати наявні та залучати додаткові ресурси і технології для забезпечення якості послуг.
- ПРН 19. Викладати спеціалізовані навчальні дисципліни у закладах вищої освіти, брати участь в реалізації освітніх програм як клінічний керівник/методист/супервизор навчальних практик.
- ПРН 20. Планувати та здійснювати особистий професійний розвиток, сприяти професійному розвитку колег.
- ПРН 21. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження у сфері фізичної терапії, висувати і перевіряти гіпотези, обирати методика та інструменти досліджень, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки.

6. Тематика та зміст навчальної дисципліни

Номер та назва розділу, теми, перелік основних питань	Вид навчального заняття	Кількість годин
<p>Модуль 1. Загальні принципи клінічного реабілітаційного менеджменту</p> <p>Тема 1. Основи фізичної реабілітації при ортопедо-травматологічних захворюваннях</p> <p>Поняття менеджменту в реабілітації.</p> <p>Біопсихосоціальна модель.</p> <p>Алгоритм обстеження: скарги, анамнез, огляд, пальпація, об'єм рухів, м'язова сила.</p> <p>Реабілітаційні маршрути та командна взаємодія.</p>	Лекція, семінарське заняття, практичне заняття, самостійна робота	2/2/2/22
<p>Реабілітація при вроджених та набутих деформаціях</p> <p>Тема 2. Менеджмент при порушеннях постави, сколіозі, плоскостопості, кривошії</p> <p>Причини, діагностика, прогнозування.</p> <p>Вибір втручання: лікувальна гімнастика, ортези, мануальні методи.</p> <p>Комунікація з родинами, формування терапевтичного альянсу.</p>	Лекція, семінарське заняття, практичне заняття, самостійна робота	2/2/4/22
<p>Дегенеративно-дистрофічні захворювання ОРА</p> <p>Тема 3. Остеоартрози, остеохондрози, артрити, остеопороз</p> <p>Клініка, патогенез, біомеханічна оцінка.</p> <p>Планування реабілітаційного втручання залежно від стадії процесу.</p> <p>Вибір засобів: фізичні вправи, фізіотерапія, механотерапія.</p>	Лекція, семінарське заняття, практичне заняття, самостійна робота	2/4/4/22
Модуль 2. Реабілітація при травмах і політравмі	Лекція, семінарське	

<p>Тема 4. Травми кінцівок, переломи, вивихи, бойові травми</p> <p>Принципи діагностики й лікування.</p> <p>Етапи фізичної реабілітації.</p> <p>Взаємодія з іншими членами мультидисциплінарної команди.</p> <p>Особливості роботи з військовими та ветеранами.</p>	<p>заняття, практичне заняття, самостійна робота</p>	<p>4/2/4/22</p>
<p>Тема 5. Переломи таза, хребта, стегнової кістки, ушкодження колінного та гомілковостопного суглобів</p> <p>Діагностика, прогнозування, підбір втручання.</p> <p>Ризики ускладнень, вторинна профілактика.</p> <p>Розробка ІПР для пацієнтів з обмеженим функціонуванням.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття, практичне заняття, самостійна робота</p>	<p>2/2/4/22</p>
<p>Тема 6. Комунікативні та організаційні аспекти роботи фізичного терапевта</p> <p>Ведення документації, звітів.</p> <p>Встановлення терапевтичного альянсу.</p> <p>Робота в мультидисциплінарній команді.</p> <p>Професійна етика та саморефлексія.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття, практичне заняття, самостійна робота</p>	<p>2/2/4/22</p>

У процесі вивчення дисципліни «Клінічний реабілітаційний менеджмент при захворюваннях опорно-рухового апарату, травми та політравмі» здобувачі освіти розвивають такі Soft Skills:

клінічне мислення та обґрунтування реабілітаційних рішень; навички ефективної комунікації з пацієнтами та мультидисциплінарною командою; планування, організація та координація реабілітаційного процесу; робота в команді та налагодження партнерської взаємодії; відповідальність за прийняті клінічні рішення; адаптивність та вміння працювати в умовах невизначеності; лідерство та прийняття управлінських рішень; стресостійкість та ефективність в кризових ситуаціях; розв'язання конфліктів та психологічна підтримка пацієнтів; креативність та пошук індивідуальних рішень у складних клінічних випадках.

Форми контролю знань:

1. Поточний контроль:

- усне опитування;
- тести (модульні, тематичні);
- участь у дискусіях;
- виконання практичних завдань;
- міні-доповіді;
- перевірка рефератів, презентацій;
- тощо.

2. Проміжний контроль:

- письмова контрольна робота;

- аналітична записка або есе;
- онлайн-тестування;
- тематичне оцінювання за результатами семінарських і практичних занять.

Методи контролю знань:

1. Тестування (усне, письмове, комп'ютерне) – для перевірки рівня засвоєння теоретичного матеріалу.
2. Аналіз кейсів (ситуаційних завдань) – для оцінки вміння застосовувати знання на практиці.
3. Метод «відкритого запитання» – для виявлення глибини розуміння теми.
4. Оцінювання презентацій та захисту індивідуальних завдань – для формування навичок комунікації, аналізу, узагальнення.
5. Метод проектів / портфоліо – для оцінювання самостійної діяльності здобувачів упродовж курсу.
6. Само- та взаємооцінювання – для розвитку критичного мислення та командної роботи.

7. Індивідуальні завдання для дисципліни

У рамках вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти виконують індивідуальні завдання, спрямовані на поглиблення теоретичних знань, розвиток аналітичного мислення, дослідницьких та практичних навичок.

Назва індивідуального завдання	Обсяг	Коротка характеристика змісту та вимоги до виконання	Критерії оцінювання
Реферат на тему за вибором (із переліку, запропонованого викладачем)	8–10 сторінок	Аналітичний виклад сучасних підходів до реабілітації при травмах/захворюваннях ОРА. Обов'язкове використання не менше 10 джерел, зокрема англомовних.	Відповідність темі, логіка викладу, аналіз джерел, грамотність
Переклад наукової статті (англ→укр)	4–6 сторінок	Переклад сучасної наукової публікації з галузі клінічної реабілітації, подання глосарію термінів.	Якість перекладу, правильність термінології, повнота передачі змісту
Аналітичний огляд клінічного випадку	5–7 сторінок	Опис реального клінічного випадку (може надаватися викладачем або вибиратися самостійно), аналіз тактики реабілітації, оцінка ефективності	Повнота аналізу, обґрунтованість висновків, структура роботи

Назва індивідуального завдання	Обсяг	Коротка характеристика змісту та вимоги до виконання	Критерії оцінювання
		втручань.	
Есе «Сучасні виклики клінічного реабілітаційного менеджменту»	до 2 сторінок	Висловлення власного погляду на проблеми та перспективи розвитку реабілітації в умовах трансформації системи охорони здоров'я.	Аргументованість позиції, глибина роздумів, грамотність
Презентація на обрану тему	10–12 слайдів	Підготовка мультимедійної презентації з доповіддю (5–7 хв.) на одну з тем курсу або за результатами власного завдання.	Змістовність, дизайн, навички презентації
Аналіз проблемної ситуації (case study)	3–5 сторінок	Розгляд змодельованої ситуації з практики (надається викладачем), формулювання проблем, варіанти рішень, прогнозування результату.	Вміння застосовувати теорію на практиці, логіка рішень, креативність
Підготовка до участі у конференції (стаття, тези)	2–4 сторінки	Підготовка короткої доповіді або тез до участі у здобувачській конференції за тематикою дисципліни.	Актуальність теми, науковий підхід, оформлення

8. Технічне та програмне забезпечення (обладнання)

Для забезпечення ефективного навчального процесу здобувачам вищої освіти необхідно мати доступ до технічних засобів та програмного забезпечення, які використовуються як у звичайному, так і в дистанційному режимі навчання.

У звичайному режимі навчання використовується:

- **навчальне середовище Google Classroom** – для доступу до навчальних матеріалів, виконання завдань, тестування, обговорень, перегляду оцінок;
- **ноутбук, персональний комп'ютер або мобільний пристрій** з доступом до Інтернету – для виконання домашніх і самостійних завдань, пошуку інформації, підготовки презентацій.

У дистанційному режимі додатково необхідно:

- приєднання до програм **Zoom** або **Google Meet** – для участі в лекційних та практичних заняттях у форматі відеоконференцій;
- **стабільний доступ до Інтернету**, за який відповідає здобувач.

Необхідне обладнання:

- комп'ютер або ноутбук з мікрофоном і камерою;

- планшет або смартфон (додатково);
- навушники (за потреби);
- доступ до принтера або сканера (для подачі письмових робіт у разі потреби).

Програмне забезпечення:

- Google Classroom, Zoom, Google Meet;
- Google Диск, Google Документи, Google Таблиці, Google Презентації;
- Microsoft Office (Word, Excel, PowerPoint);
- PDF Reader;
- Браузер Google Chrome.

Ці технічні засоби й програми забезпечують виконання всіх форм навчальної діяльності, зокрема комунікації з викладачем, участі в опитуваннях, проходження тестування, підготовки та подачі індивідуальних завдань.

9. Політики дисципліни

Академічна доброчесність

Усі індивідуальні завдання повинні бути самостійними, унікальними та відповідати академічним стандартам. Використання сторонніх джерел без посилань вважається плагіатом. Плагіат понад 20% призводить до анулювання завдання. Списування, використання електронних підказок під час тестування чи контрольних заходів заборонено.

Етика та поведінка на заняттях

Толерантність та доброзичливість у спілкуванні з викладачами та одногрупниками. Дотримання норм професійної етики під час симуляційних вправ. Заборонено користуватися мобільними пристроями без дозволу викладача.

Відвідування занять

Відвідування лекцій, практичних занять та тренінгів є обов'язковим. Пропущене заняття має бути відпрацьоване відповідно до графіка консультацій. Дедлайни та відпрацювання Завдання повинні бути здані у встановлені терміни. Прострочення дедлайну без поважної причини призводить до зниження оцінки на 10%. Перескладання можливо лише у випадках, передбачених нормативними документами університету.

Система оцінювання

Оцінювання знань здобувачів проводиться за такими видами робіт:

Система оцінювання

Критерії оцінювання роботи на семінарських заняттях

Бали	Характеристика діяльності здобувача
2	Здобувач демонструє глибоке розуміння теми, використовує фахову термінологію, активний у дискусії, наводить приклади з доказової медицини.

1	Здобувач володіє матеріалом на базовому рівні, відповідь потребує навідних запитань викладача, присутні незначні помилки в логіці викладу.
---	--

Критерії оцінювання практичних занять (ситуаційних кейсів)

Бали	Характеристика діяльності здобувача (виконання кейсу)
4	Самостійне та безпомилкове розв'язання клінічного кейсу. Вірне встановлення реабілітаційного діагнозу та розробка повного плану менеджменту.
3	Правильне рішення кейсу з незначними методичними помилками, які не впливають на безпеку та ефективність реабілітації.
2	Рішення кейсу потребує значної допомоги викладача; помилки у виборі засобів фізичної терапії або оцінці стану за МКФ.
1	Робота виконана частково, знання алгоритмів менеджменту фрагментарні, допущені суттєві помилки в документуванні.

Критерії оцінювання індивідуального завдання (презентація, реферат)

Бали	Критерії оцінювання
9–10	Високий рівень: Тема розкрита повністю на основі сучасних доказових джерел (PubMed, Cochrane). Презентація має логічну структуру, якісний дизайн та супроводжується впевненою доповіддю. Дотримано правил академічної доброчесності.
7–8	Достатній рівень: Тема розкрита, використано рекомендовану літературу. Доповідь зрозуміла, але відповіді на додаткові запитання не зовсім вичерпні або є незначні зауваження до оформлення списку джерел.
5–6	Середній рівень: Робота має реферативний характер (переказ підручника), без власного аналізу. Оформлення презентації/реферату містить технічні помилки.
1–4	Низький рівень: Матеріал застарілий або не відповідає темі. Робота виконана неохайно, структура логічно не витримана.

Екзамен проводиться у письмовій або комбінованій формі. Екзаменаційний білет складається з трьох блоків питань:

1. Теоретичне питання (методологія та основи менеджменту) — 10 балів.
2. Спеціалізоване питання (конкретна патологія ХНЗ для ОК 9) — 10 балів.
3. Практичне (ситуаційне) завдання (розробка плану реабілітації за МКФ) — 20 балів.

Деталізація оцінювання частин білета:

Частина білета	Бали	Критерії оцінювання
Теоретичні питання (1 та 2)	18–20	Глибоке знання матеріалу, логічний виклад, вільне володіння термінологією, посилання на сучасні міжнародні протоколи та настанови.
	15–17	Повна відповідь, але з незначними неточностями у другорядних деталях або термінології.
	12–14	Дано правильні відповіді, але виклад має реферативний характер, без аналітичного складника.
	1–11	Відповідь фрагментарна, містить суттєві помилки або не розкриває суті питання.
Практичне завдання	18–20	Ідеально вибудована стратегія менеджменту: чіткі SMART-цілі,

(кейс)		обґрунтований вибір методів ФТ, врахування протипоказань та критеріїв прогресії.
	14–17	Кейс розв'язано вірно, але план реабілітації потребує уточнення щодо дозування навантажень або термінів етапів.
	10–13	Загальний напрямок реабілітації вказано правильно, але допущені помилки в оцінці стану за доменами МКФ.
	1–9	План втручання не відповідає клінічній картині або містить небезпечні для пацієнта рекомендації.

Підсумкова таблиця розподілу балів

Види навчальної роботи	Кількість одиниць	Макс. балів за одиницю	Сумарна кількість балів
Поточний контроль:			60
Робота на семінарських заняттях	7	2	14
Виконання практичних робіт (кейси)	5	4	20
Індивідуальне завдання (презентація/реферат)	1	10	10
Модульна контрольна робота	2	16	16
Екзамен			40
Усього за дисципліну			100

Співвідношення шкал оцінювання

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS
		для екзамену	для заліку	Пояснення
A	90-100	Відмінно		Зараховано
B	80-89	Добре		
C	75-79			
D	69-74	Задовільно		
E	60-68			
FX	30-59	Незадовільно (з можливістю повторного складання)		Незараховано
F	1-29	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)		Незараховано

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

- 1 Фізична терапія при порушенні діяльності опорно-рухового апарату : навч. посібн. / А. М. Сітовський. – Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. – 183 с.
- 2 Основи комплексної реабілітації пацієнтів з патологіями опорно-рухового апарату: Навч. посібник / А.Д. Салєєва, О.Г. Аврунін, І.М.Чернишова, І.В. Кабаненко, О.М. Дацок, Т.О. Трофименко, І.С. Дондорева, Ж.В. Мірошнікова, С.В.Ковальова. Харків: ХНУРЕ, 2023. 329 с.
- 3 Травматологія та ортопедія : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / за ред.: Голки Г. Г., Бур'янова О. А., Климовицького В. Г. – 2-ге вид. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 432 с. : іл
- 4 Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухін. – Київ: Олімпійська література, 2019. – 488 с.
- 5 Біомеханічні основи протезування та ортезування: навчальний посібник / А.Д. Салєєва, В.В. Семенець, Т.В. Носова, І.М. Василенко, П.О. Баєв, С.В. Корнєєв, О.М. Литвиненко, І.В. Карпенко, І.М. Чернишова, І.В. Кабаненко. Харків: ХНУРЕ, 2022. 352 с.
6. Антонова-Рафі Ю.В., Бурка О.М. Інноваційні технології діагностики, лікування та реабілітації патологій опорно-рухового апарату: колективна монографія: авт. кол., та ін. / за ред. О.М. Бурки. – Запоріжжя: 2022. – 241 с.

Допоміжна література

- 1 Шищук В. Д. Теорія і практика реабілітації хворих з ураженнями м'яких тканин і суглобів нижньої кінцівки на етапі консервативного лікування : навч. посіб. / Шищук В. Д., Щербак Б. І., Шищук А. В. - Суми : Фабрика друку, 2014. - 96 с. : іл, табл.
- 2 Переломи кісток нижньої кінцівки: класифікація, клініка, діагностика, лікування, реабілітація [Текст]: навч. посіб. / В.Д. Шищук, А.М. Терехов, Б.І. Щербак та ін. – Суми: Фабрика друку, 2015. – 152 с.
- 3 Реабілітація хворих з неускладненими травмами опорно-рухового апарату : методичні рекомендації / Укладач і: В. Д. Шищук, Б. І. Щербак, А. М. Терехов. – Суми : В-во СумДУ, 2014 – 32 с.
- 4 Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16.11.2022 № 2083 "Про затвердження Порядку організації надання реабілітаційної допомоги на реабілітаційних маршрутах" . <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1516-22#Text>
- 5 Нагорна, О. і Дехтерук, В. (2020) «Фізична терапія хворих після ампутації нижніх кінцівок», Rehabilitation and Recreation, (6). доступний у: <https://health.nuwm.edu.ua/index.php/rehabilitation/article/view/87>
- 6 Філак Я. Ф., Філак Ф. Г. Протезування та ортезування у фізичній терапії : навч. посіб. / Я. Ф.Філак, Ф. Г.Філак. – Ужгород : Фоп Сабов А. М., 2018. – 103 с.

7 Герасименко О. С. Засоби програми комплексної фізичної реабілітації осіб з ампутаціями нижніх кінцівок на рівні гомілки / О. С. Герасименко // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 15 Науково – педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2016. – Вип. 06 (76). – С. 52 – 57.

8 Підручник «Ортопедія і травматологія» для лікарів-інтернів, клінічних ординаторів, лікарів, що навчаються на циклах підвищення кваліфікації, спеціалізації й інших видах післядипломної освіти / О.М.Хвисьюк, М.І.Хвисьюк, М.О.Корж, Г.Г.Голка [та ін.]; – 2-ге вид.,переробл. і доповн. – Харків: Оригінал, 2018. –720 с

9 Обрані лекції з військово-польової хірургії / Авт. кол.: В. В. Бойко, В. М. Лісовий, В. В. Макаров та ін.; під ред. чл.-кор. НАМНУ проф. В. В. Бойка, чл.-кор. НАМНУ проф. В. М. Лісового, проф. В. В. Макарова. — Харків, «НТМТ», 2018. — 212 с

Інформаційні ресурси Інтернету

1. World Health Organization (WHO) – Rehabilitation
<https://www.who.int/health-topics/rehabilitation>

Офіційна сторінка ВООЗ, присвячена темі реабілітації, містить сучасні підходи, клінічні настанови та політики.

2. PubMed <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>

Наукова база даних медичних та біомедичних публікацій, де можна знайти статті з тем реабілітації, ортопедії, травматології.

3. Physiopedia <https://www.physio-pedia.com/>

Освітній ресурс для фахівців з фізичної терапії. Містить опис захворювань, методів реабілітації, клінічних протоколів.

4. National Institutes of Health (NIH) – MedlinePlus: Rehabilitation

<https://medlineplus.gov/rehabilitation.html>

Популяризований ресурс із науково-практичною інформацією про методи реабілітації, доступний широкому колу користувачів.

5. Cochrane Library <https://www.cochranelibrary.com/>

База даних систематичних оглядів доказової медицини, в т.ч. з питань ефективності реабілітаційних втручань.

6. ScienceDirect <https://www.sciencedirect.com/>

Платформа з великою кількістю наукових статей у сфері клінічної медицини, ортопедії, фізичної терапії.

7. Ukrainian Association of Physical Therapy (UAPT)

<https://uapt.org.ua/>

Національний ресурс, присвячений розвитку фізичної терапії в Україні: стандарти, новини, події, методичні матеріали.

8. Вісник ортопедії, травматології та протезування

<https://visnyk.uaot.com.ua/index.php/journal>

9. Журнал "Травма" <https://trauma.zaslavsky.com.ua/index.php/journal>

10. Ютуб-канал Української асоціації ортопедів-травматологів
<https://www.youtube.com/channel/UC2hVITQyrcBH0VFY0jB5mtQ>